

Könyvekről - sorokban

Dangulov: Zárt ajtók mögött. A szovjet diplomácia tevékenységét mutatja be ez a dokumentumregény, a német fasizmus támadásától 1942. novemberéig. A szerző bepillantást enged a szövetségesek tárgyalássorozatába, és megmutatja egy-egy megbeszélés háttérét, az angol, amerikai fél óvatos és sokszor túlzottan taktikázó magatartását. A könyvből megismerjük Roosevelt és Churchill, valamint Sztálin, Molotov tárgyalási stílusát. A kerettörténet egy fiktív szovjet családban zajlik, ahol — mint a szovjet ország egészében — vita folyik a diplomáciai döntések helyességéről, a szövetségesekkel való viszonyról. A mű végén 1942. novemberében — Sztálingrád körülrészletek — felcsillan a remény, hogy következik a háború győzelmes szakasza. (Kossuth Kiadó.)

Lipták Gábor: Sárkányfészek. Negyedik kötete ez a könyv annak a munkának, amelyben Magyarország nagyobb tájegységeinek régimesz történetét eleveníti fel Lipták Gábor, ezzel is elősegítve a minél alaposabb honismeretet. Az előző kötetek Aranyhíd, Regelő, Dunántúl, és Délbáb

címmel jelentek meg. A szerző célja az eleven hagyományok értékes, olvasmányos megjelenítése. Ebben a kötetben Észak-Magyarország romantikus szépségű tájain barangolunk, s a történetből ismerhetjük meg az érdekesebb helyekhez fűződő mondákat. (Móra Kiadó.)

Reményik Zsigmond: Vész és kaland. Öserdő. Egy ifjú, kitörve családi környezetének sivárságából, elszántan nekivág, hogy megismerje az életet a magyarság valóságában. Irónak készül, s eljövendő munkáiban számon kíván adni, ami az „emberi ósvadonban” tapasztalható. Dél-Amerikáig vergődik el, megszámlálhatatlan baj éri, már a végső züllés határán áll, mikor váratlanul el kell temetnie újszülött kisgyermekét, majd röviddel később hűséges indián élettársát is. E két tragikus élmény hatása alatt egyszerűen ráébred a becsület és kötelesség parancsára, felismeri élete igazi feladatait, amelyek mellett a jövőben minden körülmények között ki akar tartani. (Vész és kaland). Az első személyben beszélő főhős, míg a hajó, amelyen szolgál, a kikötőben horgonyoz, matróztársaival együtt fölkeresi Marcellát, a prosti-

tuáltat, aki hajnalig meséli látogatónak megalázó fordulatokban oly gazdag, és egyre kitaláltanabb életét. (Öserdő). Az újra megjelentetett kisregények Reményik Zsigmond legjobb munkái közül valók. (Szépirodalmi Kiadó.)

Kodály Zoltán: Visszatérítés. Az egész első kötet (Legyen a zene mindenkié). Kodálynak a korszerű ének- és zeneoktatás érdekében kifejtett szervező- és propagandamunkáját dokumentálja. Alapfogalmai egyszerűek, és világosak: zenei műveltség nélkül hiányos az általános műveltség, a zenei műveltségnek pedig a nemzeti zenei anyanyelvvel, a népdalok mellé alapulnia. E gondolatok mellett egész életén át kitarított, s talán ezekben az írásokban találhatjuk meg legvilágosabban emberi és morális magatartásának kulcsát: a haza szolgálatát, az egyszerű helyesnek felismert igazságokért való rendíthetetlen harcot. A többi hét csoport (Népzene, néprajz; Magyar zenetörténet; Irodalomtörténet, magyar nyelv- és tudománytörténet; Budapest zenei életéről; Elődokról, kortársokról; Bartókról; Vallomás) a második kötetbe jutott. Az itt szereplő írások tárgyilag és műfajilag egyaránt tükrözik Kodály széles körű érdeklődését, alapos tárgyi tudását, magas szintű erkölcsiségét. (Zeneműkiadó.)

Hemingway: Az öreg halász és a tenger. Nyolcvannégy napja nem fogott egyetlen halat sem Santiago, az öreg halász. A nyolcvanötödik nap hajnalán elindul a tengerre, hogy visszafordítsa balszerencsét, és dicsőségesen, nagy hallal térjen vissza. Horgára is akad a nagy hal, olyan nagy, amilyent még életében nem látott. Hosszú, emberfeletti küzdelemben legyőzi, megöli, csónakjához kötözi a hatalmas állatot, aztán küzd a halat megtámadó cápákkal. Mire visszaérkezik a partra, zsákmányának húsát csontig lerágták a ragadozók. De az éjszakában felféren derengő hatalmas csontváz mégsem jelent kudarcot, hanem Santiago — és vele az Ember — kitartását, hősiességét, legyőzhetetlenségét szimbolizálja. Hemingway utolsó — 1952-ben megjelent, 1954-ben Nobel-díjjal jutalmazott — lírai hangulataú kisregénye a legmögébb és legmeggyőzőbb összefoglalása mindannak, amit az író addigi műveiben az emberrel, az emberbe vetett hitéről elmondott. (Európa Kiadó.)

Új gépjavitó

Elkészült a KPM győri közúti igazgatóságának központi gépjavitó- és raktártelepe. A telepen az útkarbantartó gépek nagyjavítására is berendezkedtek.

Szeged a hazai lapokban

1974/46
SZAKMÁRY Katalin: 1473 — 1801. 1973. A magyarországi könyvnyomtatás 500. évfordulójára kiadja a Szegedi Nyomda. Levéltári Szemle, 1. szám. Ismertetés az emlékkönyvről.
HRENKÓ Pál: Szegednél vagy Segedniznél verte le Kinizsi a fekete sereget? **Hadtörténeli Közlemények**, 3. szám. [Térképekkel.]
FARSANG Lászlóné: A kereskedelmi dolgozók munkaidőcsökkentésének végrehajtása Csongrád megyében. **Kereskedelmi Szemle**, október.
A Don Pasquale Szegeden. **Film, Színház, Muzsika**, nov. 9. [Donizetti vígoperájának előadásáról. Fényképpel.]
Új szörmeüzem Szegeden. **Népszabadság, Népszava**, nov. 9. [Új üzemszáz a Pannónia Szörmeipari Vállalat szegedi gyárában.]
Szeged belvárosával egy szinten a Tisza. **Magyar Hírlap**, nov. 10.
TÓTH Béla: Új fellegvár Szegeden. **Népszop**, nov. 10. [Fénykép az új sportcsarnokról.]
PÜNKÖSTI Árpád: Csak a tisz diófaj. **Népszabadság**, nov. 10. [Horváth Ferenc szegedi fiákeréről. Fényképpel.]
[LUKÁCS Mária] L. M.: Műveskezelés — veseátültetés. — Dr. Petri Gábor professzor nyilatkozata. **Népszava**, nov. 10. [Az I. sz. Sebészeti Klinika igazgatója.]
Levegő tartja majd. — Varrják a csarnokot. **Esti Hírlap**, nov. 11. Békés megyei Népiújság, nov. 12. [Új üzemszáz épül a Kenderfontó- és Szövőipari Vállalatnál légtartós ponyvacsernókok gyártására.]
JUHÁSZ Előd: Zenél levél. — Cinka Panna balladája — Szegeden. **Tükör**, nov. 12. [Kritika Balázs Béla és Kodály Zoltán darabjainak előadásáról. Fényképpel.]
[SEKERES András] Sz. A.: Békés megyei kitüntetés Szegeden. — Minden teemsportra alkalmas a körcsarnok. **Békés megyei Népiújság**, nov. 12. [A szegedi sportcsarnok avatásáról. Fényképpel.]
Lassú apadás a Tisza alsó szakaszán. — Megszűnt a belvízvédelmi készlettség Csongrád megyében. **Magyar Hírlap**, nov. 13.
[PÜNKÖSTI Árpád]: Minden tizenkettődik dolgozó tanul Csongrád megyében. — Előterben a szakmai képzés. — Bentlakásos oktatási központok **Népszabadság**, nov. 13.
[FÜRGETEG Szilveszter] F. Sz.: Pédász gyorsasággal. — Milliókat érő újítást vezettek be a szegedi olajmezőn. — Szocialista brigádok összefoázása vállalásaik teljesítéséért. **Szolnok megyei Néplap**, nov. 13.
HAMORI Tibor: Belépés, csak tornacipőben! — A szegedi tizenkettődik dolgozó a szegedi sportcsarnokban. **Fényképpel.**
Csongrád megyei vállalatok a nagycsaládosokért. **Népszabadság**, nov. 15.

Egy szegedi miniszter

Egyének és intézmények értékét azzal mérhetjük legjobban, hogy mennyit és hogyan tudtak megvalósítani azokból a feladatokból, amit egy nép kiszabott rájuk, vagy önként vállaltak. Ama egyéniségek sorában, akiket tisztult erkölcsi felfogással ma is nagyra értékelünk, kiváló hely illet meg korának nagy tudású államférfiját, Csongrád vármegye reformkor, majd Szeged képviselőjét, Klauzál Gábort, akinek születése 170. évfordulóján a köteles kegyeleten túl elismeréssel emlékezzünk élettevékenységére.

Pesten született, 1804. november 18-án. A neves szegedi Klauzál család második szülött gyermeke. Bátyja, Imre, a neves növénynevelő a magyar mezőgazdaság fellendítésének adta rövidre szabott életét. A fiatalabb fiú, Gábor középiskoláinak végzetével jogot tanult, majd mint ügyvéd kapcsolódott be a politikai életbe. Deák Ferenc pártjának, mint a reformellenzék tagja jelentős szerepet vállalt az ország iparosításának előbbre vitelében. Előtte a múlt század harmadik éveitől kezdve kapcsolódott be a politikai életbe, és ebben az időszakban három alkalommal képviselt Csongrád vármegyét az országgyűlésen. A dicsőséges napok őt is a nemzeti megújulás táborába szívták, és a Bathányi-kormányban a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri tárcát kapta. A szabadságharc végső kimenetelét féltve, a mérséklők táborába tartozott, és ez az állásfoglalása a szeptemberi válság idején arra készítette, hogy a tárcáról lemondjon. Ettől az időponttól kezdve a politikai élettől visszavonult, majd csak 1861-ben kapcsolódott be ismét intenzívebben a Deák vezette Felirati Párt programjába. Ekkor választották meg Szeged képviselőjévé, aminek igen nagy örömmel fogadta.

Klauzál Gábor, mint minden haladó szemléletű politikus, igen nagyra értékelte a mérnöki munkát, s egyik aradi útja alkalmával kötött ismeretséget Margitay Gáborral, korának egyik jó felkészültségű építészével.

Ekkor bízta meg Margitayt, hogy tervezze meg Szegednek a szeged-csongrádi takarékpénztár épületét. Margitay a megbízást elvállalta, és az igen jól sikerült tervek alapján az épület hamarosan elkészült. Egészen a 60-as évek végéig ez volt Szeged és vidékének egyetlen, stabil pénzügyi intézménye, amely legalább annyira ellenállt minden korrupciónak, mint maga az épület, az 1879-ben bekövetkezett nagy árvíznek. A kitűnő bemutatkozás eredményeképpen Klauzál további megbízásokat szándékozott adni Margitaynak, de a tervek megvalósítását anyagi okok miatt nem tudták megoldani. Az 1904-ben épült jelenlegi OTP-székház helyén állt a korábbi épület is. Magát az intézményt, a szeged-csongrádi takarékpénztárt, a hitelügy megeremtésére Klauzál Gábor 1845-ben alapította meg Szegeden. Az ő nevéhez fűződik Széchenyi István 1833. évi szegedi látogatásának előkészítése, a tiszai gözhajózás 1845-ben történt megindítása, s az első, jelentősebb ipari létesítmények létrehozásában szintén nagy részt vállalt.

Klauzál Gábort ahányszor csak megjelent Szegeden, a reform szellemű fiatalság mindig lelkesen ünnepelte. Tőrekvéséért mindenki sokra tartotta, a nép nyelvén is az járta róla, hogy „szörnyen okos embőr”. Amikor az 1845 szeptemberi országgyűlésen a köztelhelyesítés iránt tett megbukott indítványát követően hazajött, itthon nagy lelkesedéssel és tisztelettel áthatott éjszakai fáklyás és zenés felvonulással fogadták, amely nemcsak a képviselőnek, hanem az általa hirdetett haladó eszméknek szólt.

A már korábban megromlott egészségi állapota elég korán vetett véget életének, 61. évében halt meg, 1866. augusztus 3-án. Szegeden temették el a Belvárosi temetőben, és búcsúztatást Osztrovszky, a méltó küzdőtárs és Eötvös József egykori minisztertársa mondott.

Holnap, az évforduló alkalmával az MTE SZ Csongrád megyei szervezete az ifj. Vastagh György mintázta Klauzál szobrának koszorút helyez el a Várkertben.

— Le kell feküdnöd! — mondta a zsebében kotorászott. Néhányan oda pislogtak, hát vigyáznia kellett. Értette a dolgot. Rendezgetve az asztalt, közelebb hajolt. — Vigyázz, hogy meg ne lászanak! Kettőkor végzek. És az asztalon ott maradt előttem a kulcs. Nem először került Piri ágyába, de így még soha. Rendszerint akkor mentem, ha éjfélre végeztünk. Éjszaka, s az asszony olyankor ébren várt. Otthon. A falu közepén lakott, egy kis közből, zsákutcában, ahová világos nappal nem mehettem be feltűnés nélkül. A kertek alá kellett kerülni. Piri a fiával élt a házban, a fia éppen látogatóban volt az apjánál, Kanadában. Piri idősebb nálam, közel jár már a negyvenhez, de jól tartja magát. Még molettnek sem mondható, mégis minden ruhá szétpattan rajta. Csak úgy feszülnek a mozdulatai. Siettem hát, hogy legalább kettőig alhassak. Négyóra lehetett, amikor megpróbáltam észrevétlenül kibújni az asszony öleléséből. Úgy szenderedett el, mint aki álmában folytatja a szeretkezést. Alig húztam magamra az inget. Piri megmozdult.

— Miért kelsz fel? — kérdezte, de még csak ki se nyitotta a szemét. Másfél órával előbb egyszer már elmondtam neki. Lehet, hogy kicsit ingerülten ismételt meg, de bosszantott, hogy a buszról lekéstem, nem tudtam kimenni az állomásra, s a vonat már félnegykor bejött. Az asszony megsértődött, durcás lett, mint egy bakfi. Oda kellett mennem hozzá, hogy megvizsgáljam. De nem feküdtem vissza, Piri hát nekem támadt, hogy én csak a haverjaimmal törődöm, amikor ő mindent kockáztat miattam, jó híret a falu előtt, a munkahelyét — Róbi, az üzletvezetője legutóbb már azzal környékezte, hogy: ha másnak lehet, akkor neki is. Tudhatom, mondta Piri, mire képepek az ilyen üzletvezetőket.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

— Nem fekedtél le? — kérdezte. Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.

(Folytatjuk.)

Pénzügyi intézkedések a mezőgazdaságban

Az energiahordozók világpiaci árának az utóbbi években bekövetkezett tartós emelkedése indokolja, hogy a többi vállalatokhoz hasonlóan a mezőgazdasági üzemek termelési költségeiben is érvényesüljenek 1975. január 1-től a már meghirdetett új termelői árak. A Minisztertanács határozata alapján az ebből származó költségnövekedés döntő részét az állami költségvetés kiegyenlíti. A mezőgazdasági üzemek 1975. évi energiafelhasználásának az áremelkedéssel összefüggő költségnövekedésére térítést kapnak. Ennek mértéke az 1973. évi tényleges üzem-

1975. évi tervfeladatok megvalósításához — a tervben szereplő fejlesztésekhez, és személyi jövedelmek realizálásához — szükséges pénzügyi eszközök és jövedelmek így is rendelkezésre állnak majd. Az állami gazdaságok által fizetett nyereségadó a termelőszövetkezeti jövedelemadó többletének megfelelő mértékben ugyancsak emelkedik. A támogatási és adóintézkedések hatására várható, hogy nő a munka hatékonysága, takarékosabban bálnak az üzemanyaggal, s a mezőgazdasági nagyüzemek termelési szerkezete is mindjobban kielégíti majd az ország szükségleteit.

tüzelőanyag-felhasználás alapján számított árkülönbözet összegéig terjedhet. Ezen felül térítést kaphatnak az üzemek egyes, a termelési szempontból fontos, 1974-ben üzembe lépő termelési kapacitások energiaigényének többletköltségére, az 1974. évi tényleges felhasználás mértékéig. A kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek részére az energiafelhasználás többletköltsége — a támogatási rendszer útján — lényegében teljesen megtérül.

Változatlanul jelentős segítség, hogy a behozott műtrágyák, növényvédők szerek, fehérjetakarmányok világpiaci árának emelkedését az állami költségvetés semlegesíti. Ezzel nyugodt gazdasági feltételeket teremt a mezőgazdasági nagyüzemek számára.

A termelékenység növekedése, a ráfordítások nagyobb hatékonysága, a folyamatosan növekvő jövedelem lehetővé tette, hogy 1975-től 10 százalékkal fel emeljék a mezőgazdasági földadót, és a termelőszövetkezeti jövedelemadót. Az

Szűts László:

POKOL-TŰZ

Kisregény

2.
Mi ketten egy szálláson laktunk mindig, az előző munkahelyeken is. En voltam a legtöbbet együtt vele, mégsem tudtam róla semmit. Az apostolok mindent tudtak egymásról. De Flóriáról csak annyit tudunk, hogy messze lakik, és ritkán jár haza. Pedig fiatal felesége van, állította róla Kelemen. Maga Flóri még ezzel sem dicsekedett el. Szikora menyasszonyát már úgy ismertem, mintha én készülném volna feleségül venni. Sónvargó gyerekeiről tudtam, melyik mikor beteg. Puskás özvegy anyjának házat megtaláltam volna a falujában. És gyűlöltém kis Gyurka nevelőapját, aki a surmó legénykéből akart megélni. Egyikőjük családjánál sem jártam, egyikőjüket sem látogatta a családjuk. De tudja, milyenek a férfiak, ha együtt kényszerülnek élni?! Szabad időben kézzel kézzel jártak a fényképek, néha még a levelek is, és akármiről folyt a szó, a végén mindig az otthoniakra terelődött.
Csak Flórián nem mutatott soha fényképet, s hallgatott mindig, ha levele jött. Kívéne most, hogy táviratot kapott. Ezért lett az apostoloknak is nagy napjuk az a szombat, amikor Flóri feleségének szokatlan látogatását vártuk. Ősz-

szebesztünk, hogy mi is kimegyünk eléje az állomásra. Fogadni kellett azt az asszonyt, aki olyan messziről eljön a férje után. Flóri mitsem sejtett a tervünkről.

Amikor otthagytuk Tóth néni kapujában, az apostolok még megnyugtatták:

— Ne féltsd te Belamit! Talál magának ágyat, bízd csak rá!

Köztünk mindenkinek volt valami gúnyneve. Énrám ezt a Belamit Deutsch ragasztotta. Nyomta a bögyét, hogy nekem, ahány helyen megfordultunk, mindenütt akadt valakim. Neki is akadt volna, csak a nos emberek gyakorlatlan-ságával mindig elügyetlenkedte a dolgot. Mindig későn jött rá, hogy megkaphatta volna, amit akart. Lassan mozgott, mint a csiga. Én meg hát elneveztem Csigának.

No, szóval, szébesztünk, ki-ki a maga szállása felé. Igyekeztek lefedkűdni az apostolok, hogy delutánig kialhassák magukat. A vendéglő előtt már csak ketten búcsúzkodtunk.

— Aztán vekkert a füled mellé! — mondta Csigá, de tudtam, hogy azt gondolja: úgyse alszol te máma egy szemnyitást sem.

Piri délelőtti volt. Benéztem az étterembe egy-két buszra váró vendég teázott csak az asztaloknál. Nem ültem le, mert akkor Piri nem engedett volna fizetni. Az ilyesmit pedig ruhilem nagyon. Blokkot váltottam a sötétben, s vittem a pohár pálinkát az étterembe. Akkor már jött is az asszony. Nem lépett mindjárt hozzám, előbb kiszolgált a vendéget, még időzött is az asztalnál. Aztán úgy jött oda, mintha csak arra akarna figyelmeztetni, hogy ülve nem fogyasztathok, csak ha nála rendeltem.

— Nem fekedtél le? — kérdezte.

Belenéztem a szemébe. De úgy ám, hogy aból értsen. Nem esett nehezemre (pedig aznap szívesen elengedtem volna Pirit), megtanultam én rég a hurokvetést. S az asszony már benne is volt a hurokban.